

JURYUTLÅTANDE KV BANDYBANAN, ÅSIKTEN, LJUNGBY KOMMUN

Nybyggnad av vård-, omsorgs- samt trygghetsboende inom kv. Bandybanan, Ljungby kommun

Ljungbybostäder AB bjöd i november 2008 in till en projekttävling för nybyggnad av äldre- och trygghetsbostäder. Efter ett prekvalificeringsförfarande valdes fem arkitektkontor ut och bjöds in att delta i tävlingen.

De utvalda arkitektkontoren var:

- Arkitektbolaget, Växjö
- Arkitema Architects, Århus, DK
- BSK-arkitekter, Stockholm
- Möller arkitekter, Ängelholm
- Tegnestuen Vandkunsten, Köpenhamn, DK

Inom utsatt tid den 27 mars 2009 hade följande förslag lämnats in till bedömning:

- Omfamnad
- Treklövret
- Händelsernas centrum
- Treklövern
- Här vill jag bo!

Juryn som bedömt förslagen har bestått av följande personer:

Arne Johansson	Socialnämndens ordförande, Ljungby kommun
Ing-Marie Byström	Socialchef, Ljungby kommun
Harriet Kristensson	Socialen, Ljungby kommun
Carina Bengtsson	Kommunalråd, Ljungby kommun
Ingalill Åhlander	Representant från Ljungbybostäders styrelse
Jan Bernhardsson	Fastighetschef, Ljungby kommun
Lillemor Husberg	Arkitekt SAR/MSA, utsedd av Sveriges arkitekter
Stefan Andersson	Arkitekt SAR/MSA, utsedd av Sveriges arkitekter

Deltagande har även varit:

Jan Göransson	Juryns sekreterare, Pehrsco AB
Marianna Klinga	Arkitekturstuderande Chalmers

Tävlingsuppgiften

Syftet med projektet är att få olika boendeformer - ordinärt, trygghetsboende samt vård- och omsorgsboende - att samverka och grupperas kring en träffpunkt. Syftet är även att skapa ett hus som är både funktionellt och inspirerande med livskvalitet i både boende- och arbetsmiljö.

Förutsättningar

I Ljungby ska ett nytt vård- och omsorgsboende med 40 lägenheter uppföras tillsammans med lägenheter med trygghetsboende, inom kv. Bandybanan mellan Lagan och Lagavallens fritidsområde. Vård- och omsorgsboendet ska vara utformat för ett värdigt och tryggt liv med stor inlevelse för konsekvenserna av minskad rörlighet. Boendet ska vara utformat så att de boendes deltagande i livet utanför hemmet uppmuntras. Trygghetsboendet ska vara ett boende med moderna lägenheter som kan klara framtida behov av omsorg och vård av personer med stora omsorgsbehov. Uppdragsgivaren vill erbjuda trygghet men också stimulans och upplevelser för både kropp och själ. Bostaden och omgivningen ska vara både funktionell och inspirerande och vara utformad med inlevelse.

Boendet ska ge möjligheter till både integritet och gemenskap och också vara en mötesplats för hyresgäster, kringboende och anhöriga. Det ska vara ett levande hus med många olika mötesplatser. Ett händelsecentrum, en naturlig mötesplats som stimulerar till aktiviteter, ska finnas i anslutning till den välkomnande entrén. Uppdragsgivaren vill med ett helhetsgrepp, skapa ett område med boendet i centrum, som ger goda förutsättningar för ett gott liv i livets senare skeden.

Boendet ska innehålla 40 vård och omsorgslägenheter i 2 plan, gemensamhets- och aktivitetsdel med restaurang samt 40 trygghetslägenheter på plan 3-7. Ett händelsecentrum/mötesplats, en naturlig mötesplats som stimulerar till aktiviteter, ska finnas i anslutning till entrén.

Bedömningsgrunder

Förslagen har bedömts utifrån följande värderingskriterier, här angivna utan inbördes viktning

- Idéinnehåll vad avser möjligheter till integration av olika boendeformer
- Yteffektiva planlösningar och bra funktionella lokal- och områdessamband
- God gestaltning av byggnader och bra utnyttjande av tomtens kvalitéer
- Goda miljöval vad avser föreslagna material
- Bärkraftig och god totalekonomi vad avser investerings- och driftskostnader.
- Genomtänkta konstruktionslösningar

Förslagen

De fem förslagen ger en synnerligen god bild av vilka möjligheter som står till buds i att skapa en boendemiljö vid den vackra platsen utmed Lagan. Förslagen redovisar på ett bra sätt principiellt olika sätt att hantera och organisera plats, byggnadsvolym, boende och gemensamma utrymmen. Flera av förslagen redovisar tydliga och intresseväckande grepp som samtidigt riskerar att bli förslagets svaga delar.

Motto: Omfamnad

Förslaget redovisar två höga punkthus med trygghetsbostäder och två vinkelformade byggnader med äldreboendestäder. Dessa kroppar är sammanställda så att det skapas en lång byggnadskropp mot söder och parkeringen, samt en vinkelkropp mot norr och Lagan. Från huvudentrén tar man sig enkelt till trygghetsbostädernas trapphus. Trapphusen går även att nå direkt utifrån. Desto längre är det att ta sig till äldreboendets nav som är de gemensamma köken/vardagsrummet. Dessa långa korridorer känns inte lockande och skapar en institutionsartad karaktär med ringa möjlighet till dagsljus och utblickar. L-formen ger dessutom mindre bra överblickbarhet. Vård- och omsorgsboendets uteplatser har inte lyckats tillvarata både sol och åutsikt på en och samma gång. Händelsecentrat är koncentrerat och bra gestaltat. Trots intressanta val av fasadmateriäl har förslagets yttre gestalt och fasadbearbetning en vag, anonym och något osäker framtoning.

Fakta: 40 vård och omsorgslägenheter och 36 trygghetsbostäder BYA 2627 BTA 8170. Fasader av tegel och träspån. Sedumbelagda tak.

Motto: Treklövret

Tävlingens mest koncentrerade förslag trots att trygghetsbostäderna fördelar sig på tre punkthus. De relativt nätta punkthusen är fritt placerade på var sin bas som består av händelsecentrum och de två äldreboendeavdelningarna. Dessa bildar en treklöver som möts kring en inre trädgård. Denna inre trädgård är navet i anläggningen kring vilken kommunikation till de olika bostadsdelarna sker. Entrén till byggnaden är lokaliserad hit liksom restaurangen. Upplägget skapar koncentration och närhet mellan byggnadens delar, något som till och med kan upplevas som allt för intimt. Det ger dock goda förutsättningar för den mötesplats som efterfrågas i programmet. Förslaget är det enda där till och med äldreboendets övre plan, via den inre gården, engageras i entrésituationen och händelsecentrat. Händelsecentrats restaurangdel kan upplevas för intensivt med svårighet

att erbjuda lugn och ro. En annan nackdel är möjligtvis att händelsecentrat är uppdelat på 2 plan. Förslagets svagaste del är vård- och omsorgslägenheternas organisation som upplevs något mörka med sin dubbelkorridorlösning samt separeringen av gemensamhetslokalerna dvs. matplats och matrum. Den yttre gestaltningen, både avseende volymer och fasadkompositioner, är mycket säkert och skickligt genomförd. De nätta punkthusen samt materialvalet visar på integritet, men ansluter likväl till omgivningens bebyggelse. Den konsekvent bruna framtoningen i förslaget upplevs väl programmatisk både när det kommer till presentationsteknik och gestaltning.

Fakta: 40 vård och omsorgslägenheter och 42 trygghetsbostäder BYA 2433 BTA 8740.
Fasader av trä och gröna takytor.

Motto: Händelsernas centrum

De tre föreslagna huslamellerna organiserar sig i en solfjäderform som kommer ur fastighetens geometri. De västra lamellerna innehåller äldreboende och den östra innehåller trygghetsbostäderna. Delarna sammanlänkas av ett händelsecentrum. I solfjäders centrum finns ett entrétorg som har en tydligt urban karaktär i kontrast till den lekfulla och inspirerande parken längs Lagan. Den idérika parken är förslagets intressantaste del. Parkgestaltningen tillvaratar och aktiverar på ett skickligt sätt tomtens läge utmed Lagan. Helhetsintrycket är dock att det formalistiska grundupplägget skapat en mängd olösta problem i det inre. De kilformade huskropparna har givit dåliga förutsättningar för några av bostäderna i trygghetsboendet. De välstuderade vård och omsorgslägenheter och de lockande interiörperspektiven kan inte väga upp det faktum att man från huvudentrén måste röra sig genom långa korridorer som passerar sekundärutrymmen för att nå fram till bostäderna. Möjlighet att öka trygghetsboendet till max antal våningar (för att nå de önskade 40) gör huskroppen än mer dominant. I fasadgestaltningen och volymuppbyggnaden finns heller inga spår av den lekfullhet som präglar vissa delar av förslaget.

Fakta: 40 vård och omsorgslägenheter och 36(33) trygghetsbostäder BYA 2750 BTA 9720.
Fasader av puts och trä.

Motto: Treklövern

En komposition med i princip tre fristående delar sammanlänkade av glasade korridorer. Anläggningens entré ligger i ett händelsecentrum där man på ett otvunget sätt kan nå äldreboendena som grupperar sig kring inre gårdar. Förslagets mest originella del är trygghetsbostäderna som även de grupperar sig kring en gård, i detta fall en atriumgård. Man når där sin lägenhet via en inomhusloftgång. Lösningen skapar ett intressant socialt rum där man kan ha visuell kontakt med samtliga grannar. Konsekvensen blir en stor byggnadsvolym som dock inte ser otänkbar ut på platsen. Förslagets vård och omsorgslägenheter är väl strukturerat likt en klassisk institution med dess för- och nackdelar. Nämnas kan att lägenheterna bara är 33m² samt att matplats och dagrum är separerade, vidare är det svårt med snabb kommunikation mellan plan 1 och 2. Trots en viss elegans kan upplägget upplevas en aning stelt. Några av mellanrummen mellan byggnaderna har inte de kvalitéer som läget vid Lagan kan påbjuda. Fasaderna föreslås med vit betong, trä och glas. Synliga bjälklagskanter föreslås runt om.

40 vård och omsorgslägenheter och 41 trygghetsbostäder BYA 2750 BTA 8825.
Fasader av vit betong, trä och glas.

Motto: Här vill jag bo!

Två höga bostadskroppar som innehåller trygghetsboende skapar ett entrétorg till anläggningen mot söder. Via korridorer från receptionen når man avdelningarna med äldrelägenheter som grupperar sig kring gårdar. Gemensamma kök/vardagsrum vetter mot den inre gården och samtliga bostäder har fönster över hörn och vänder sig med utsikt mot Lagan. Förslagets mest originella del är restaurangen som frikopplats från anläggningen och

placerats på tomtens nordligaste del med förnämlig utsikt. I förslaget finns även en intressant idé om färgsättning och materialval som refererar till några av de träbyggnader som finns bevarade på andra sidan Lagan. Organisationen av äldrelägenheterna är vacker med goda förutsättningar för ett gott boende. Trygghetsbostäderna är enkelt utformade som punkthus. Logistiken och gestaltningen av kommunikationssystemen utgör förslagets svagaste del. Längs en lång korridor finner man en ganska liten huvudentré, bostädernas entrétorg och i ena änden av det utsträckta systemet finns den friliggande restaurangen. Restaurangdelens separering ger goda möjligheter till extern verksamhet även om uteplatsernas lägen bör ses över. Den långa korridoren är inte övertygande men genom att benämna en del av korridoren som konstgalleri har man angett ett användningsområde som kan locka till aktiviteter. De allmänna utrymmena i vård och omsorgslägenheterna har inga utblickar mot Lagan. Inlastningen är illa placerad och medför lastbilstrafik över entrétorget. Exteriören är konventionell men känns väl anpassad till den närliggande bebyggelsen. Utemiljön är väl genomarbetad med sina förslag på olika sorts trädgårdar med mötesplatser.

Fakta: 40 vård och omsorgslägenheter och 40 trygghetsbostäder BYA 2700 BTA 7500.
Fasader är av trä och puts.

Sammanfattning

Juryarbetet har varit intensivt med många och långa diskussioner om förslagets för- och nackdelar. Den företagna utställningen på det lokala biblioteket gav några få men tänkvärda kommentarer.

Juryn har beslutat att som vinnare utse *Här vill jag bo!*, med motiveringen att "förslaget visar en traditionell gestaltning och Ljungbyanpassad färgsättning som med små förändringar ger utrymme att finna den mest eftersträvsamma lösningen". Förslagsställaren kommer efter nödvändiga beslut att ges i uppdrag att utföra projekteringen av det nya boendet på Kv. Bandybanan i Ljungby. Juryns beslut var ej enhälligt.

Mot juryns beslut reserverade sig två av jurymedlemmarna. Lillemor Husberg och Stefan Andersson förordade förslaget med motto Treklövret som vinnare. Detta för att "Treklövret visar en socialt och volymmässigt koncentrerad lösning som möjliggör god kontakt mellan byggnadens samtliga delar. Förslaget är mycket skickligt gestaltat och det som sammantaget bäst motsvarar vad som efterfrågas i tävlingsprogrammet."

Arne Johansson

Ing-Marie Byström

Harriet Kristensson

Carina Bengtsson

Ingalill Åhlander

Jan Bernhardsson

Lillemor Husberg

Stefan Andersson